

Tehtävä: Elokuva ja historia

Hannu Salmen (1993) mukaan elokuvan ja historian suhteita voidaan tarkastella ainakin kolmesta näkökulmasta: 1) elokuva historian tutkimuksen kohteena, 2) elokuva historian tutkimuksen lähdeaineistona ja 3) elokuva kertomuksena historiasta (Salmi 1993, 13–15). Kun elokuva on historian tutkimuksen kohteena, tutkija on kiinnostunut elokuvan historiasta ja elokuvasta osana yleistä kulttuurihistoriaa. Voidaan tutkia esimerkiksi elokuvatekniikan tai katsojamäärien kehitystä. Elokuvaa lähdeaineistona käytettäessä tutkija on kiinnostunut jostain elokuvan ulkopuoliseen todellisuuteen liittyvästä ongelmasta. Esimerkiksi tietyn aikakauden elokuvien voidaan ajatella heijastelevan tekohetkensä ilmapiiriä, ilmiöitä ja ideologioita. Kun tutkitaan elokuvaa kertomuksena historiasta, tutkimuskohteena ovat pääasiassa historialliset elokuvat eli elokuvat, jotka pyrkivät kuvaamaan jotain mennyttä aikakautta. Myös elämäkertaelokuvat sopivat tietysti hyvin tällaisen tutkimuksen kohteeksi.

Historiantutkija voisi tarkastella Mika Kaurismäen *Vesku*-elokuvaa kaikista kolmesta näkökulmasta. Tutkimuskysymyksiä voisivat olla tällöin esimerkiksi:

- 1) Miten elokuva asettuu osaksi dokumenttielokuvien ja henkilödokumenttien historiaa? Millainen merkitys sillä on Mika Kaurismäen ohjaajanuralla tai suomalaisen elokuvan historiassa? Onko *Vesku*-dokumentin saavuttamalla suosiolla yhteys *Uuno*-elokuvien suosioon?
- 2) Antaako elokuva uutta tietoa 1900-luvun loppupuolen ja 2000-luvun alun populaarikulttuurin historiasta? Tuoko se uutta tietoa erään merkittävän kulttuurivaikuttajan, Vesa-Matti Loirin urasta ja elämästä? Mitä se kertoo valmistumishetkensä, 2010-luvun vaihteen ilmapiiristä Suomessa?
- 3) Millaisen kertomuksen elokuva rakentaa viime vuosikymmenten historiasta? Mitkä asiat esitetään toistensa syinä ja seurauksina? Miten elokuva vaikuttaa ajattelutapoihimme koskien sitä, millainen vaikutus yksittäisellä henkilöllä voi olla historian kulkuun?